

Briuselis, 2020 12 02
COM(2020) 713 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

Teisingumo užtikrinimas ES: 2021–2024 m. Europos teisėjų mokymo strategija

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

Teisingumo užtikrinimas ES: 2021–2024 m. Europos teisėjų mokymo strategija

1. ĮVADAS

Lisabonos sutartimi Europos Sąjungai (ES) suteikta kompetencija remti teisminių bendradarbiavimą civilinėse ir baudžiamosiose bylose per „teisėjų ir teisminių institucijų darbuotojų mokymą“¹. Nuo tada dėl teisėjų mokymo ES teisės klausimais pagerėjo **teisingas ir vienodas ES teisės taikymas** ir atsirado **abipusis pasitikėjimas tarpvalstybiniuose teismo procesuose**, taip padedant kurti ES teisingumo erdvę.

Komisijos 2011 m. komunikatas *Naujas Europos teisininkų mokymo aspektas – pasitikėjimo teisingumu Europos Sąjungoje didinimas*² lėmė **esminius** požiūrio ir apimties **pokyčius** organizuojant teisėjų mokymą ES. Dauguma ES teisėjų ir prokurorų, atsakiusių į 2010 m. tyrimo klausimus³, niekada nebuvo dalyvavę teisėjų mokyme apie ES ar kitos valstybės narės teisę, tačiau nuo komunikato priėmimo tokia mokyme dalyvavo daugiau nei pusė visų ES praktikuojančių teisininkų (daugiau nei 1 milijonas).

Iš **2011–2020 m. Europos teisėjų mokymo strategijos** vertinimo (paskelbto 2019 m.)⁴ ir metinių ataskaitų apie Europos teisėjų mokymą⁵ matyti, kad apskritai strategija buvo pasiekta dauguma jos tikslų. Pagrindinis tikslas – mokymas apie ES teisę pusei (t. y. 800 000) praktikuojančių teisininkų 2011–2020 m. – buvo pasiektas 2017 m. Strategija padėjo padidinti mokymo veiklos kiekį, tačiau ja taip pat paskatintos naujos veiklos rūšys, pvz., mainų programos. Tai padėjo pagerinti kelių kategorijų praktikuojančių teisininkų, ypač teisėjų ir prokurorų, mokymą apie ES teisę. Ja taip pat sukurti tinklų, pvz., Europos teisėjų mokymo tinklo (ETMT), pajėgumai ir sustiprinti ES lygmens tinklai ir mokymo įstaigos.

Remiantis šiais pasiekimais dabar labai svarbu, kad ES darbotvarkėje ir toliau būtų skiriama daug dėmesio teisėjų mokymui ir kad jis būtų **toliau stiprinamas**.

ES patiria daug pokyčių ir iššūkių, įskaitant teisinės valstybės principo susilpnėjimą ir pagrindinių teisių pažeidimus kai kuriose valstybėse narėse, proporcingai didėjantį mūsų visuomenės skaitmeninimą ir Vakarų Balkanų valstybių galimybes tapti ES narėmis, kuriuos reikia spręsti teisėjų mokymu. Be to, dalyvavimo mokyme lygis valstybėse narėse ir tarp teisingumo vykdymo profesijų atstovų vis dar reikšmingai skiriasi. Tai gali turėti neigiamą poveikį vienodam ir veiksmingam ES teisės taikymui.

¹ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 81 straipsnio 2 dalies h punktas ir 82 straipsnio 1 dalies c punktas.

² COM(2011) 551 galutinis.

³ *Teisininkų mokymai ES valstybėse narėse*, Europos Parlamento tyrimas (IPOL-JURI-ET(2011)453.198).

⁴ *2011–2020 m. Europos teisėjų mokymo strategijos vertinimas*, Komisijos tarnybų darbinis dokumentas (SWD(2019) 380).

⁵ Komisijos Teisingumo ir vartotojų reikalų generalinio direktorato ataskaitos.

Šis komunikatas grindžiamas įgyta patirtimi ir naujovėmis nuo 2011 m. Jame pristatomi Komisijos atlikto 2011–2020 m. strategijos vertinimo ir Komisijos 2018 m. atliktų išsamių viešų konsultacijų rezultatai⁶. Jame pateikta visapusiška strategija, kaip toliau gerinti teisingumo srities specialistų mokymą apie ES teisę, politikos priemones taikant naujoms temoms, profesijoms ir geografinėms vietovėms, sprendžiant naujus iššūkius ir nustatant naujus 2021–2024 m. tikslus.

2. LANKSTUS REAGAVIMAS Į ATsirandančius ES TEISĖS MOKYMO POREIKIUS

Teisingumo srities specialistai privalo gebėti prisitaikyti prie naujų pokyčių, įskaitant pokyčius ES teisės srityje. Todėl svarbu, kad į atsirandančius ES teisės mokymo poreikius būtų lanksčiai reaguojama.

Teisėjų mokymas siekiant skatinti bendrą kultūrą teisinės valstybės srityje

Pagarba teisinės valstybės principui yra labai svarbi veiksmingam ES teisės taikymui ir abipusiam pasitikėjimui tarp valstybių narių ir jų teisminių institucijų. Teisinės valstybės principo esmė yra veiksminga teisminė apsauga, o tam reikia, kad nacionalinės teisingumo sistemos būtų nepriklausomos, kokybiškos ir veiksmingos. Teisingumo srities specialistai atlieka pagrindinį vaidmenį laikantis teisinės valstybės principo. Jie turi neatsilikti nuo ES *acquis* šioje srityje, įskaitant sparčiai formuojamą Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT) jurisprudenciją, kad galėtų ją taikyti savo darbe. Tinkamai paruošti specialistai ir jų tinklai atlieka svarbų vaidmenį stiprindami teisinės valstybės principo kultūrą ir laikydamiesi paties teisinės valstybės principo⁷ didžiausią dėmesį skiriant teismų nepriklausomumo principui.

Pagrindinių teisių apsauga

Nacionalinių teismų teisėjai ir kiti teisingumo srities specialistai yra pagrindiniai subjektai, užtikrinantys veiksmingą ES pagrindinių teisių chartijos taikymą ir tai, kad Chartijoje numatytos teisės būtų realiai įgyvendinamos kasdieniame žmonių gyvenime.

Jiems turėtų būti suteiktas specialus mokymas apie Chartijos taikymą, jos taikymo sritį ir konkrečias teises, pvz., teisę į duomenų apsaugą⁸, taip pat mokymas apie Chartijos ryšį su nacionaline teise ir sąveiką su Europos žmogaus teisių konvencija. Atitinkamais atvejais mokymas apie Chartiją turėtų būti įtrauktas į įvairių ES teisės sričių mokymo modulius⁹.

⁶ https://ec.europa.eu/info/consultations/training-justice-professionals-eu-law-evaluation_lt

⁷ Komisijos komunikatai *Teisinės valstybės stiprinimas Sąjungoje. Veiksmų planas*. (COM(2019) 343 final) ir *2020 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaita. Teisinės valstybės padėtis Europos Sąjungoje*. (COM(2020) 580 final).

⁸ Žr. Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą, Duomenų apsaugos teisėsaugos srityje direktyvą ir naujausią ESTT jurisprudenciją, pvz., 2014 m. balandžio 8 d. Sprendimą *Digital Rights*, sujungtos bylos C-293/12 ir C-594/12; 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendimą *Tele2 Sverige*, C-203/15.

⁹ Komisijos komunikatas, „*Strategija, kuria siekiama pagerinti Pagrindinių teisių chartijos taikymą ES*“ (COM(2020) 711 final).

Teisingumo sistemos skaitmeninimo stiprinimas

Vykdamas teisėjų mokymą teisingumo srities specialistai turi būti paruošti pasinaudoti **skaitmeninimu ir dirbtiniu intelektu**¹⁰. Pokyčiai šioje srityje daro vis daugiau įtakos kiekvienam mūsų gyvenimo aspektui. COVID-19 pandemija parodė, kad teisingumo sistemos turi būti greitai pritaikomos naudojant skaitmeninimą. Teisingumo srities specialistai turi suvokti **skaitmeninių priemonių ir technologijų** poveikį nagrinėjamos byloms ir būti pasiruošę jas tinkamai naudoti kasdienėje veikloje, be kita ko, tarpvalstybiniuose teismo procesuose¹¹. Jie turi užtikrinti tinkamą asmenų teisių ir asmens duomenų apsaugą skaitmeninėje erdvėje, visų pirma tam, kad šalys galėtų susipažinti su bylomis ir dalyvauti teismo posėdžiuose.

Neatsilikimas nuo plėtojamos ES teisės

Vykdamas Europos teisėjų mokymą teisingumo srities specialistams turėtų būti sudarytos galimybės **suprasti ES teisės vaidmenį** jų kasdienėje veikloje, **ją visapusiškai įgyvendinti** ir užtikrinti, kad nacionaliniuose teismo procesuose būtų **atsižvelgiama į ES teisėje numatytas teises ir pareigas**. Taip pat svarbu, kad jie neatsiliktų nuo ES teisės plėtos. Atsiradus bet kokiems teisės aktų ir ESTT jurisprudencijos pokyčiams reikalingas mokymas, kad būtų pasiektas numatomas jų poveikis, o teisingumo srities specialistai turėtų reikiamų žinių ir įgūdžių.

Konkrečiai kalbant, tai taikoma pagrindinėms ES **tarpvalstybinio teismo bendradarbiavimo** priemonėms. **Europos prokuratūros** įsteigimas taip pat turi reikšmingų su mokymu susijusių pasekmių prokurorams, teisėjams ir advokatams. Konkrečiai kalbant, strategija turėtų būti sustiprintas šių profesijų atstovų mokymas apie Europos prokuratūros teisinį pagrindą, atliktus nacionalinių teisės sistemų ir teisminių institucijų sistemos pakeitimus, Europos prokuratūros ryšius su kitomis ES įstaigomis ir agentūromis, veikiančiomis ES finansinių interesų apsaugos srityje, pvz., Eurojustu, Europolu ir Europos kovos su sukčiavimu tarnyba, taip pat apie teisminių priemonių, kurias Europos prokuratūra naudoja vykdydama tarpvalstybinį teisminį bendradarbiavimą, taikymą.

Saugumo srityje pagrindinės mokymo temos toliau yra kova su terorizmu, organizuotu nusikalstamumu (įskaitant prekybą žmonėmis, šaunamaisiais ginklais ir neteisėtais narkotikais), radikalėjimo, lemiančio smurtinį ekstremizmą, prevencija ir kova su juo, kova su pinigų plovimu.

Teisingumo srities specialistai, kurie bendrauja su **nukentėjusiais**, turėtų būti išmokyti geriau jiems padėti ir su jais bendrauti, visų pirma atsižvelgdami į pažeidžiamiausių nukentėjusiųjų poreikius¹². Jie taip pat turėtų žinoti, kaip nustatyti, kad piktnaudžiaujama procesu, ir kaip naudoti esamas priemones šiai problemai spręsti.

¹⁰ Atsižvelgiant į Komisijos komunikatą *Teisingumo sistemos ES skaitmeninimas* (COM(2020) XXX final).

¹¹ Tarybos išvados *Teisė kreiptis į teismą. Naudojimas skaitmeninio teikiamomis galimybėmis* (2020/C 342 I/01).

¹² Komisijos komunikatas *2020–2025 m. ES strategija dėl nusikaltimų aukų teisių* (COM(2020) 258 final).

Reikalingas specializuotas mokymas apie vaikų teises¹³, neįgaliųjų teises ir teisingumo sistemų pritaikymą šioms grupėms, konkrečius sunkumus, su kuriais susiduria nukentėjusieji nuo smurto dėl lyties¹⁴, taip pat apie lygybę ir nediskriminavimą; šios temos taip pat turi būti aptartos kituose kursuose.

Vartotojų teisių apsauga vykdant tęstinį mokymą¹⁵ ir materialinės, ir proceso teisės srityje, yra prioritetinė sritis¹⁶, kaip matyti iš plintančios neteisėtos veiklos, nustatytos COVID-19 pandemijos metu¹⁷. Turi būti užtikrinta galimybė veiksmingai naudotis ES **piliečio teisėmis**, be kita ko, teisėmis laisvo judėjimo srityje.

Mokymas reikalingas daugybei specialistų, kurie dalyvauja įgyvendinant **bendrosios rinkos** taisykles¹⁸, įskaitant verslui itin reikšmingas taisykles, pavyzdžiui, taisykles dėl ES vidaus investicijų apsaugos¹⁹, iš dalies siekiant užtikrinti investuotojų pasitikėjimą. Taip pat turėtų būti vykdomas mokymas apie **ES bendrovių teisę**, visų pirma mokymas apie skaitmenines priemones ir procesus, tarpvalstybinį reorganizavimą ir įmonių susijungimą ir (arba) skaidymą bei apie ES konkurencijos teisę asmenims, kuriems toks mokymas reikalingas.

Be to, norint taikyti ES **aplinkosaugos teisės aktus** reikalingos specialiosios žinios ir platesnis mokymas.

Specialistų paruošimas spręsti naujas užduotis

Naujos terorizmo, smurtinio ekstremizmo ir elektroninių nusikaltimų formos bei COVID-19 pandemija turėjo poveikį ne tik asmenims ir verslui, bet ir nacionalinėms teisingumo sistemoms, kurios turi prisitaikyti. Visų pirma dėl pandemijos pasikeitė nusikaltėlių *modi operandi*, o dėl to gerokai padaugėjo pažeidimų, susijusių su elektroniniais nusikaltimais, nusikalstama veikla internete ir sveikata²⁰. Teisingumo srities specialistai turi reaguoti į šiuos pokyčius²¹. Be to, dėl naujų darbo formų kyla sunkumų, susijusių su darbo ir socialinės apsaugos teise. Reikia greitai suorganizuoti ir pateikti **naujų mokymo galimybių**, kaip neseniai buvo padaryta elektroninių nusikaltimų ir prieglobsčio srityse.

¹³ Būsima *ES strategija dėl vaikų teisių* (bus priimta 2021 m.).

¹⁴ Žr. Tarptautinės teisininkų komisijos vadovą *Women's access to justice for gender-based violence*: <http://www.icj.org/wp-content/uploads/2016/03/Universal-Womens-access-to-justice-Publications-Practitioners-Guide-Series-2016-ENG.pdf>

¹⁵ Visą gyvenimą trunkantis profesinis mokymas.

¹⁶ Tai apima mokymą apie unikalius teisėsaugos institucijų bendradarbiavimo mechanizmus, pvz., pagal Reglamentą dėl bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje (Reglamentą (ES) 2017/2394).

¹⁷ Pvz., nesąžiningi prekiautojai užsiima nesąžiningos prekybos praktika, visuotinai atšaukiami skrydžiai neatsižvelgiant į vartotojų teises gauti kompensaciją.

¹⁸ Komisijos komunikatas *Ilgalaikis geresnio bendrosios rinkos taisyklių įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo veiksmų planas*, (COM(2020) 94 final).

¹⁹ Komisijos komunikatas *ES vidaus investicijų apsauga* (COM(2018) 547 final).

²⁰ Pvz., kibernetiniai išpuoliai sveikatos srityje, prekyba falsifikuotais vaistais, sukčiavimas, susijęs su apsaugos priemonėmis ar COVID-19 testais, ir neteisėtas sanitarinių atliekų šalinimas.

²¹ <https://www.cepol.europa.eu/media/news/cepol-issues-fast-track-needs-analysis-impact-covid-19-law-enforcement-training>

Mokymo paslaugas teikiančių subjektų veiksmai:

- imtis priemonių, kad mokymas apie ES *acquis* dėl **teisinės valstybės principo** ir **pagrindinių teisių**, kaip nustatyta ES sutartyse ir Pagrindinių teisių chartijoje, būtų sistemingai prieinamas kaip tęstinio mokymo galimybė teisėjams ir kitiems teisingumo srities specialistams;
- **ES teisę**, įskaitant Pagrindinių teisių chartiją, **įtraukti** į nacionalinės teisės mokymo programas ir atitinkamais atvejais organizuoti specialų ES teisės mokymą;
- teikti mokymą, kuriuo siekiama pagerinti **skaitmeninimo** ir **dirbtinio intelekto** supratimą ir įgūdžius bei veiksmingą suskaitmenintų teismo procedūrų ir registrų naudojimą;
- užtikrinti veiksmingą mokymą apie **naujus ES teisės aktų** ir **jurisprudencijos pokyčius**, įskaitant apie tarpvalstybinio teismo bendradarbiavimo priemones ir Europos prokuratūrą;
- daugiausia dėmesio skirti mokymui apie **asmenų teisių skaitmeninėje erdvėje** (pvz., teisę į duomenų apsaugą, privatumą, nediskriminavimą, apsaugą nuo smurto dėl lyties internete, sutarčių teisę, vartotojų teises) ir **konkrečių grupių** (vaikų, neįgaliųjų, nukentėjusiųjų nuo rasizmo ir diskriminacijos) **teisių** apsaugą;
- **stebėti** mokymo poreikius ir **pritaikyti** mokymo programas prie naujų problemų.

Komisijos veiksmai:

- **remti** teisingumo srities specialistų **mokymą apie ES teisę** atsižvelgiant į jų poreikius;
- dėl mokymo, kuris susijęs su ES pagrindinių teisių chartija, toliau bendradarbiauti su **Europos Taryba**.

3. BŪTINIEJI SPECIALISTŲ MOKYMO NE ES TEISĖS KLAUSIMAIŠ KOMPONENTAI

Europos teisėjų mokymas turėtų apimti ne tik teisinį švietimą, bet ir padėti ugdyti profesinius **gebėjimus**. Teisė ir teisės principai neveikia atskirai, todėl teisingumo srities specialistams reikia įgyti įvairių sričių gebėjimų.

Teisėjo profesijos²² mokymas, kuris yra valstybių atsakomybė, yra labai svarbus siekiant užtikrinti teisingumo sistemos veiksmingumą, pasitikėjimą tarp teisingumo sistemų ir visuomenės narių, taip pat specialistų tarpusavio pasitikėjimą jiems bendradarbiaujant tarpvalstybinio mastu. Pagrindinės **teisėjų** mokymo temos yra teisėjų elgesys, atsparumas, nesąmoningas šališkumas, bylų ir teismo posėdžių salių valdymas ir vadovavimas.

Be to, kad **teisingumo srities specialistai** įgytų reikiamos patirties, nuostatų ir žinių, jiems **visiems** reikalingas **neteisinių žinių ir įgūdžių** mokymas, t. y. elgsenos mokslų, psichologijos, antropologijos, ekonomikos ir kognityvinės kalbotyros mokymas.

²² T. y. teisėjo įgūdžiai ir nuostatos.

Teisinės kalbos įgūdžių gerinimas labai svarbus siekiant užtikrinti sklandų specialistų dialogą, kuris atitinkamai skatina tarpusavio pasitikėjimą tarpvalstybiniuose teismo procesuose. Gerai mokant užsienio kalbas teisingumo srities specialistams yra lengviau suprasti užsienio teisinės sistemas ir sąvokas ir jie aktyviau dalyvauja tarpvalstybinėje mokymo veikloje.

Komisija pritaria, kad sudėtingesnės ir techninės teisinės kalbos mokymas papildytų nacionalines galimybes ir skatina, kad teikiant tokį mokymą būtų derinami kalbos ir teisiniai aspektai, nes nustatyta, kad tai veiksminga.

Mokymo paslaugas teikiančių subjektų veiksmai:

- teisėjo profesijos ir neteisinės žinias ir įgūdžius įtraukti į nacionalines tęstinio mokymo programas;
- organizuoti **užsienio teisinės kalbos kursus**, visų pirma skirtus specialistams, dirbantiems su tarpvalstybinėmis bylomis.

Komisijos veiksmai:

- teikti finansinę paramą **tarpvalstybiniam mokymui ne teisės klausimais**, kai jie susiję su teisiniu mokymu.

4. AKTYVESNIS, VISAPUSIŠKESNIS IR TIKSLINGESNIS TEISINGUMO SISTEMOS SPECIALISTŲ MOKYMAS

Pagrindinis 2011 m. Komunikato tikslas buvo bendras siekis padidinti išmokytų teisės srities specialistų skaičių, kad atsirastų reikiamas postūmis. Tai savaime sėkmingai paskatino pokyčius. Tačiau atliekant mokymo strategijos vertinimą nustatytos kelios problemos, pvz., rezultatų skirtumas tarp profesijų ir šalių. Todėl reikalingas požiūris, pagal kurį būtų nustatomi **nauji ir ambicingi (nors ir diferencijuoti) tikslai**, kurie būtų geriau **pritaikyti** prie atitinkamų profesijų atstovų mokymo poreikių ir dalyvavimo ES teisės mokymo veikloje lygio.

Dalyvavimas tęstinio ES teisės mokymo programose Europos Sąjungoje (%)

Profesijos	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
Teisėjai ir prokurorai	24,62 %	23,04 %	24,00 %	29,11 %	28,10 %	38,03 %	48,22 %	54,66 %	55,70 %
Teismo ir prokuratūros darbuotojai	1,75 %	0,90 %	1,52 %	1,32 %	2,06 %	2,39 %	3,23 %	4,14 %	6,40 %
Advokatai	1,79 %	1,73 %	5,04 %	5,28 %	3,54 %	4,11 %	4,88 %	4,82 %	3,36 %
Notarai	11,36 %	5,75 %	10,37 %	15,31 %	18,07 %	13,89 %	27,03 %	22,35 %	26,03 %

Teismo antstoliai	3,57 %	4,02 %	3,12 %	8,29 %	5,67 %	7,57 %	9,55 %	12,77 %	16,19 %
-------------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	---------	---------

Šaltinis: Europos Komisija (28 ES valstybės narės, išskyrus 2019 m. – 27 ES valstybės narės, nes iš Jungtinės Karalystės negauta duomenų; metinių Europos teisėjų mokymo ataskaitų duomenys²³).

Apskritai **daugiau teisingumo srities specialistų** turėtų dalyvauti ES teisės mokyme, o mokymo paslaugų teikėjai turėtų **tobulinti siūlomą ES teisės mokymą** nepriklausomai nuo to, ar jis yra nacionalinis, ar tarpvalstybinis, ir nuo to, ar jis yra (bendrai) finansuojamas ES. Tai taikoma visiems ES teisę taikantiems teisingumo srities specialistams, visų pirma teisėjams, prokurorams ir teismo darbuotojams, taip pat profesijų atstovams, pavyzdžiui, advokatų, notarų, antstolių, teismo vertėjų žodžiu ir (arba) raštu, teismo ekspertams ir tam tikrais atvejais laisvės atėmimo įstaigų darbuotojams ir probuotojams.

Pritaikyti tikslai

Teisėjai ir prokurorai yra pagrindiniai subjektai, užtikrinantys tinkamą ES teisės taikymą nacionaliniu lygmeniu²⁴. Jie ir toliau turėtų būti **pagrindinė ES teisės mokymo tikslinė grupė**. Teisėjai *ex officio* taiko ES teisę, praktiškai įgyvendina pirmenybės ir tiesioginio poveikio principus ir teikia prejudicinius klausimus ESTT. Prokurorai turi būti susipažinę su atitinkama ES *acquis* teisingumo srityje dalimi, įskaitant procesines įtariamųjų ir kaltinamųjų teises baudžiamajame procese, ES finansinių interesų apsaugą ir naujas veiklos taisykles įsteigus Europos prokuratūrą, ir ją taikyti.

Teismo ir prokuratūros darbuotojai yra labai svarbūs, kad teisingumo sistemos veiktų sklandžiai. Kai kurie dalyvauja rengdami teismo sprendimų projektus ir vykdydami teismo sprendimus, kitoje valstybėje įteikdami dokumentus, Europos mokėjimo įsakymus, Europos arešto orderius ir dalyvauja kitose tarpvalstybinėse procedūrose. Tam reikalingas įvairus ES teisės mokymas, kuris turi būti konkrečiai pritaikytas prie nustatytų poreikių. Komisija visus nacionalinio ir ES lygmens teismo darbuotojų mokymo paslaugų teikėjus skatina kurti tinklus ir dalytis geriausia patirtimi ir gerinti nacionaliniu lygmeniu siūlomą mokymą.

Advokatai atlieka esminį vaidmenį praktiškai įgyvendinant ES teisę daugelyje teismo procesų, nepriklausomai nuo to, ar jie yra nacionaliniai, ar tarpvalstybiniai, civiliniai, šeimos, administraciniai ar baudžiamieji. Jie taip turi kelti ES teisės klausimus tam tikrose teisinėse situacijose. Jie turi neatsilikti nuo naujausių ES *acquis* pokyčių. Todėl labai svarbu skirti dėmesio savarankiškai dirbančių advokatų mokymui ir jų mokymo paslaugų teikėjams.

Notarai padeda užtikrinti ES teisės veikimą asmenims ir įmonėms svarbiose srityse, pvz., paveldėjimo, tarpininkavimo, nemokumo ir kovos su pinigų plovimu srityse. Tai turėtų geriau atsispindėti mokymo turinyje, kartu skatinant naudoti interaktyvias metodikas, įskaitant skirtas e. mokymuisi.

²³ Žr. 5 išnašą ir 2020 m. ataskaitą; https://ec.europa.eu/info/law/cross-border-cases/training-legal-practitioners-and-training-practices_lt.

²⁴ Kalbama apie visas jurisdikcijas, įskaitant administracines.

Antstoliai užtikrina tarpvalstybinį teismo sprendimų, pvz., bylose dėl Europos ieškinių dėl nedidelių sumų ir tarpvalstybinėse bylose dėl lėšų išieškojimo, vykdymą. Nors jų profesinė padėtis ir kvalifikacija skiriasi, maždaug trečdalyje valstybių narių jie yra teismo darbuotojai. Jiems reikia daugiau mokymo apie reikšmingą ES teisę, kad būtų užtikrinta, jog jie ją teisingai taikys savo kasdienėje veikloje.

Kitų profesijų atstovų ES teisės mokymo gerinimas

Sąveikaujant šiai strategijai ir Europos teisėsaugos pareigūnų mokymo sistemai (LETS)²⁵ buvo naudinga kurti ir skatinti bendrą mokymo medžiagą ir bendras mokymo sesijas, skirtas prokurorams, teisėjams ir tyrėjams. Atsižvelgiant į tai, rezultatyvus ETMT ir Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūros (CEPOL) bendradarbiavimas yra vertinamas palankiai ir galėtų būti toliau plečiamas.

Kalėjimų darbuotojai ir probuotojai yra nauja tikslinė grupė, nes jų mokymas yra labai svarbus siekiant užtikrinti pagrindines teises sulaikymo metu (ypač Europos arešto orderio atveju²⁶) ir įtvirtinant jų esminį vaidmenį užkertant kelią radikalėjimui kalėjimuose ir užtikrinant reabilitacijos programų sėkmę. Jie taip pat turi būti susipažinę su ES politika, ypač dėl kalinių pervežimo, probacijos, alternatyvių sankcijų, priežiūros, su narkotikais susijusių teisės aktų ir kitų problemų kalėjimuose²⁷.

Galiausiai **kitiems teisingumo srities specialistams**, pvz., tarpininkams²⁸, teismo ekspertams²⁹, nemokumo specialistams³⁰ ir teismo vertėjams žodžiu ir (arba) raštu³¹ vis dažniau reikia ES teisės taikymo žinių ir gebėjimų. Jų dalyvavimo teismo procese kokybė turėtų būti gerinama vykdant atitinkamą ES teisės mokymą.

Visų suinteresuotųjų subjektų veiksmai:

Iki 2024 m. tęstinis ES teisės mokymas kiekvienais metais turėtų būti teikiamas:

- 65 % teisėjų ir prokurorų;
- 15 % teismo ir prokuratūros darbuotojų, kuriems reikalingi ES teisės gebėjimai;

²⁵ Žr. Komisijos komunikatą (COM(2013) 172).

²⁶ Žr. 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimą *Aranyosi ir Căldăraru*, C-404/15 ir C-659/15 PPU, 2018 m. liepos 25 d. Sprendimą *ML*, C-220/18 PPU ir 2019 m. spalio 15 d. Sprendimą *Dorobantu*, C-128/18.

²⁷ *2021–2025 m. ES kovos su narkotikais darbotvarkė ir veiksmų planas* (COM(2020) 606).

²⁸ 2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/52/EB dėl tam tikrų mediacijos civilinėse ir komercinėse bylose aspektų (OL L 136, 2008 5 24, p. 3).

²⁹ Tarybos išvados ir veiksmų planas dėl tolesnių veiksmų siekiant sukurti Europos kriminalistikos erdvę (10128/16).

³⁰ 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/848 dėl nemokumo bylų (OL L 141, 2015 6 5, p. 19) ir 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1023 dėl prevencinio restruktūrizavimo sistemų, skolų panaikinimo ir draudimo verstis veikla ir priemonių restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūrų veiksmingumui didinti, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2017/1132 (Restruktūrizavimo ir nemokumo direktyva) (OL L 172, 2019 6 26, p. 18).

³¹ 2010 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/64/ES dėl teisės į vertimo žodžiu ir raštu paslaugas baudžiamajame procese (OL L 280, 2010 10 26, p. 1).

- 15 % advokatų³²;
- 30 % notarų;
- 20 % antstolių.

Tinklų veiksmi:

- **ETMT** – sukurti visų teismo darbuotojų mokymo paslaugų teikėjų tinklą siekiant dalytis žiniomis ir geriausia patirtimi³³;
- **Europos kalėjimų darbuotojų mokymo akademijų tinklas (EPTA)** – veikti visose valstybėse narėse³⁴, nustatyti su ES teise susijusio mokymo poreikius ir suformuluoti tinkamą atsaką;
- **Europos probacijos konfederacija (CEP)** – tęsti darbą, susijusį su mokymu.

5. AUKŠTOS KOKYBĖS IR VEIKSMINGOS MOKYMO VEIKLOS SKATINIMAS

Teisėjų mokymas pats savaime nėra tikslas. Taip pat labai svarbu, kad mokymo **kokybė** būtų pakankamai aukšta, kad būtų pasiekti jo tikslai. Labai svarbu gera metodika, pradedant projektu, baigiant įgyvendinimu ir vertinimu. Kad galėtų lanksčiai reaguoti į kasdienes specialistų patiriamus iššūkius, mokymo paslaugų teikėjai turi nuolat stebėti **mokymo poreikius** ir iš nacionalinių, ir iš Europos suinteresuotųjų subjektų perspektyvos.

Teisingumo srities specialistams reikalingas **įvairių formų mokymasis**: reflektyvus, konceptualus, eksperimentinis ir konkretus. Jų mokymas turėtų apimti su gyvenamąja vieta susijusią **tiesioginę** veiklą, **e. mokymosi** priemones ir mokymą **darbo vietoje**. Tiesioginė (įskaitant tarpvalstybinę) mokymo veikla yra labai svarbi norint ugdyti įgūdžius ir nuostatas bei kurti tarpusavio pasitikėjimą, nes ja sudaromos sąlygos laisvoms diskusijoms pasitikėjimo ir pagarbos aplinkoje. Ji turėtų būti tęsiama, kai tik tai bus leidžiama pagal sanitarines sąlygas. ES lygmens mokymas taip pat turėtų padėti išbandyti naujus metodus, pavyzdžiui, **mišrius** formatus (derinant tiesioginį ir internetinį mokymą) ir tiesioginį **tarpprofesinį** mokymą konkrečiomis svarbiomis temomis.

Reikėtų naudoti **įvairias, prieinamas** mokymo priemones ir formatus siekiant prisitaikyti prie besimokančiųjų prieinamumo ir įvairovės. Vykdam mokymą reikėtų geriau išnaudoti **naujas technologijas**³⁵, kad būtų pasiekta platesnė auditorija ir palaikoma mokymo kokybė. Šis poreikis yra didesnis dėl tebesitęsiančios pandemijos ir perėjimo nuo tiesioginės veiklos prie nuotolinio mokymo.

³² Atliekant advokatų mokymo stebėseną bus atsižvelgta į duomenų rinkimo sunkumus;

³³ Komisija teigiamai vertina ETMT sprendimą, kad jo tikslinė grupė apimtų teismo ir prokuratūros darbuotojus.

³⁴ Dabartinės ES narės: Airija, Austrija, Belgija, Bulgarija, Čekija, Estija, Ispanija, Italija, Kroatija, Latvija, Lenkija, Liuksemburgas, Nyderlandai, Portugalija, Prancūzija, Rumunija, Slovėnija, Suomija, Švedija ir Vokietija.

³⁵ Pvz., virtualus tiesioginis mokymas: sąveikioji virtuali klasė; virtualioji realybė; virtualioji mokymo aplinka, prie kurios prieinama naudojant skaitmeninius įtaisus; išplėstinė realybė: realaus pasaulio aplinka, papildyta kompiuterio sukurta perceptine informacija; mišri realybė: į realybę įtraukti virtualieji elementai.

Aukščiausios kokybės **e. mokymasis** ir prieiga prie ES teisės **e. išteklių** turėtų tapti visų specialistų realybe. Tai turėtų papildyti ir padidinti tiesioginės veiklos naudą naujausia medžiaga ir atskiromis mokymosi priemonėmis, kad e. teisingumas būtų kuo geriau išnaudojamas.

Nacionalinio lygmens veiklos poveikis negali būti toks pats, kaip **tarpvalstybinės veiklos**. Bendriesiems ir specialiesiems tarpvalstybiniams teisėjams, prokurorams ir teismo pirmininkams mainams toliau teikiama pirmenybė. Jais stiprinama bendra Europos teisminė kultūra, kuriamas pasitikėjimas ir skatinamas vienodas ES teisės taikymas. Mainai turėtų turėti akivaizdžios pridėtinės vertės dalyviams ir didinamąjį poveikį profesinėje aplinkoje.

Reikia įrodyti, kad visu mokymu buvo pasiekti jo tikslai. Atliekant **vertinimą** turėtų būti įvertinamas žinių ir įgūdžių įgijimas, nuostatų pasikeitimai ir poveikis profesinės veiklos rezultatams, taip pat mokinių pasitenkinimo lygis³⁶.

Mokymo paslaugas teikiančių subjektų veiksmai:

- atidžiau laikytis Patarimuose mokymo paslaugų teikėjams³⁷ ir ETMT teisininkų mokymo metodikos Europoje vadove³⁸ pateiktų **rekomendacijų**;
- kasmet organizuoti bent 5 proc. visų teisėjų ir prokurorų **tarpvalstybinio mokymo veiklą**; skatinti naujų dalyvių dalyvavimą;
- teikti interaktyvų, praktišką ir visiems besimokantiems prieinamą **e. mokymąsi**, konkrečiai pritaikytą prie mokymo tikslų;
- toliau tirti **šiuolaikinių technologijų**, pavyzdžiui, virtualiojo tiesioginio mokymo ir išplėtos realybės sprendimų, galimybes;
- daugiau naudoti „**kapsulinį**“ (trumpą, grindžiamą naujausiomis žiniomis, koncentruotą) **e. mokymą**, kad būtų atsižvelgta į būtiniausius teisingumo srities specialistų poreikius konkrečiu atveju;
- užtikrinti, kad **mokytojai būtų išmokyti** išnaudoti visą e. mokymosi metodikų potencialą;
- kiekvieną mokymo veiklą **vertinti** remiantis dalyvių pasitenkinimu, padidėjusiais gebėjimais ir atitinkamais atvejais poveikiu jų veiklos efektyvumui.

Komisijos veiksmai:

- atitinkamais atvejais naudoti **bendrą ES remiamos veiklos vertinimo formą**;
- į Europos e. teisingumo portalą įtraukti „**Europos mokymo platformą**“³⁹, kaip informacijos apie teisingumo srities specialistams skirtos mokymo veiklos centrą ir bendros prieigos prie savarankiško mokymosi apie ES teisę medžiagos vietą.

³⁶ Žr. ETMT gaires dėl teisininkų mokymo veiklos vertinimo; <https://bit.ly/2UDmqtX>

³⁷ <https://e-justice.europa.eu/fileDownload.do?id=9f252d82-8ef4-4f6e-b562-372f9fa50096>

³⁸ <http://www.ejtn.eu/Methodologies--Resources/Training-Methods>

³⁹ https://e-justice.europa.eu/content_european_training_platform-37158-lt.do

6. TEISININKŲ MOKYMO, SKIRTO JAUNIEMS SPECIALISTAMS, SKATINIMAS

Vykdamas naujų teisingumo srities specialistų pirminį mokymą jiems turėtų būti suteiktas **pagrindinis mokymas apie ES teisinę sistemą ir teisinę kultūrą**⁴⁰. Tai turėtų padėti ugdyti jų praktinį supratimą apie ES teisės vaidmenį nacionalinėse teisės sistemose, teisinės valstybės principo *acquis* ir jų, kaip Europos teisingumo srities specialistų, vaidmenį. Todėl pirminio mokymo (jei jo esama) metu pakankamai laiko turėtų būti skirta kokybiškam mokymui apie ES teisę, pagrindines teises, teisinės valstybės principą, teisėjo profesiją ir kalbos įgūdžius-. Mokymas apie ES teisės sisteminius elementus⁴¹ turi būti privalomas.

Mokymo paslaugas teikiančių subjektų veiksmai:

- užtikrinti, kad kiekvienoje **pirminio mokymo programoje** būtų ES teisės modulių, kurie būtų įtraukti į nacionalinės teisės mokymą arba prireikus būtų atskiri;
- **ES *acquis* teisinės valstybės principo ir ES pagrindinių teisių chartijos srityse**, taip pat **teisėjo profesijos** mokymą įtraukti kaip standartinius naujiems specialistams skirtų pirminio teisininkų mokymo programų elementus;
- kiekvienam būsimam ar naujai paskirtam teisėjui ir prokurorui sudaryti galimybę dalyvauti **tarptvalstybiniuose mainuose** pirminio mokymo metu;
- rengiant pirminį mokymą kaip standartinį elementą įtraukti ETMT AIAKOS **mainus būsimiems ir naujai paskirtiems teisėjams bei prokurorams**⁴². Nacionalinės teisininkų mokymo įstaigos turėtų padėti organizuoti šiuos mainus.
- Į siūlomas pirminio mokymo programas kaip standartinį komponentą įtraukti **teisinės kalbos kursus**.

7. DALIJIMOSI ATSAKOMYBE STIPRINIMAS

Atsakomybę už teisėjų mokymą dalijasi valstybės narės, mokymo paslaugų teikėjai, nacionalinės ir Europos teisingumo srities profesijų atstovų organizacijos ir ES. **Reikalingas didesnis visų suinteresuotųjų subjektų įsipareigojimas.**

Pagrindinė atsakomybė tenka nacionaliniams suinteresuotiesiems subjektams

Nacionaliniai mokymo paslaugų teikėjai, teisingumo ministerijos, teisminių institucijų ir prokuratūrų tarybos bei reglamentuojamųjų profesijų institucijos yra pagrindiniai subjektai, užtikrinantys, kad teikiamas mokymas atitiktų **specialistų poreikius**. Turi būti sudaryta galimybė naudotis tinkamais **ištekliais**, turint omenyje biudžetą, darbuotojus, organizuojančiais mokymą, ir laiką, kad teisingumo srities specialistai galėtų dalyvauti.

⁴⁰ Būsimų ar naujai paskirtų specialistų mokymas.

⁴¹ Bendrieji ES teisės principai ir teisių gynimo priemonės, ESTT funkcijos, teismo bendradarbiavimo veikimas, mokymas, kur rasti svarbią informaciją bei formas ir pan.

⁴² Pagal AIAKOS programą būsimi ar naujai paskirti teisėjai iš skirtingų valstybių narių suburiami teisininkų mokymo institucijoje arba teismuose ir (arba) prokuratūrose, kad būtų skatinamas tarpusavio supratimas apie skirtingą Europos teismine kultūrą ir sistemas bei didinamas jų informuotumas apie jų (būsimo) darbo Europos aspektą.

Nustatant privalomas mokymo kvotas galima užtikrinti, kad mokymas būtų laikomas įprastu darbo susitarimų dalimi. Informacija -apie nacionalines ir ES lygmens mokymo paslaugas turi būti aktyviai platinama ir skatinama naudotis jomis.

Vadovaujantys ir labiau patyrę teisingumo srities profesijų atstovai turėtų dalyvauti kurdami tikro mokymo kultūrą. Reikia pakeisti požiūrį, kad teisingumo vykdymo ir profesinės įstaigos taptų **mokymosi organizacijomis**, kuriose mokymas būtų laikomas investicija, o ne- trukdžiu kasdieniam darbui.

ES teisės specialistų tinklai

Teisingumo srities specialistams nebūtina puikiai išmanyti visus ES teisės elementus, tačiau atsiradus poreikiui reikia jos laikytis. Jie turėtų turėti galimybę kreiptis į **lygiavertį asmenį**, kuris gali suteikti **žinių ir pagalbos ES teisės klausimais** turėdamas visišką teisinį nepriklausomumą ir priklauso šiuo tikslu nacionaliniu lygmeniu sukurtam tinklui. Tai yra pripažinta nacionalinių ES teisės teismų koordinatorių tinklų pridėtinė vertė.

Išskirtinis Europos teisėjų mokymo tinklo vaidmuo

ETMT turi geriausias galimybes per savo narius koordinuoti nacionalinę mokymo apie ES teisę veiklą ir plėtoti tarpvalstybinį teisėjų ir prokurorų mokymą, įskaitant mainus⁴³. Jo devyni teisėjų mokymo principai⁴⁴ tampa pasauliniu gero teisėjų mokymo standartu. Jai reikalingas pastovus ir tinkamas finansavimas.

ES lygmens subjektai yra pagrindiniai daugikliai

Europos teisės akademija (ERA) ir **Europos viešojo administravimo institutas (EVAI, Liuksemburgas)** padeda kaupti ES teisės žinias. Jie turėtų toliau gerinti teikiamus mokymus, užtikrinti savo veiklos kokybę ir skatinti savo rezultatų perleidžiamumą.

Teisingumo srities specialistų tinklai, pvz., **Advokatūrų ir teisininkų draugijų taryba (CCBE)** advokatams, **Europos notariatas** notarams ir **Europos teisminių institucijų pareigūnų sąjunga antstoliams**, taip pat atlieka esminį vaidmenį gerindami ES teisės mokymą. Jie labai svarbūs siekiant visapusiškai įgyvendinti šią strategiją užtikrinami, kad jų nariai įsisavintų ir pakartotinai naudotų sukurtą medžiagą, ir skatindami mokymo veiklos nacionalinį pristatymą. Šis mokymo paslaugų teikėjų iš skirtingų valstybių narių keitimasis patirtimi turėtų jiems sudaryti sąlygas apsvarstyti teikiamo mokymo trūkumus, kurti naujoves ir remtis geriausia patirtimi su patvirtintais rezultatais.

Europos teisingumo srities specialistų tinklai, orientuoti į atskiras ES teisės sritis, taip pat atlieka svarbų informacijos sklaidėjų vaidmenį.

⁴³ Tarybos išvados „Praktikuojančių teisininkų mokymas: viena iš svarbiausių priemonių siekiant konsoliduoti ES *acquis*“ (2014/C 443/04).

⁴⁴ http://www.ejtn.eu/PageFiles/15756/Judicial%20Training%20Principles_LT.pdf

Komisijos parama

Komisija per Teisingumo programą ir kitas reikšmingas finansavimo sistemas remia **aukštos kokybės mokymo projektus, turinčius Europos aspektą**⁴⁵. Ji remia informacijos sklaidėjų, įskaitant mokytojus, mokymą ir skatina tarpvalstybinį mokymo paslaugų teikėjų konsorciumą. Ji toliau skatina šios srities tinklų darbą, skatina jų bendradarbiavimą per konferencijas ir stiprina šiuolaikinių technologijų ir Europos e. teisingumo portalo naudojimą.

Komisija remia **projektus, skirtus ES prioritetinėms sritims**, kuriais išbandomos naujos idėjos ir reaguojama į konkrečius *ad hoc* poreikius. Ji skirs daug dėmesio mokymo poreikių vertinimui ir rezultatų tvarumui. Ji reikalaus, kad teikėjai, besinaudojantys ES bendru finansavimu, dėtų daugiau pastangų, kad užtikrintų mokymo ir kitų rezultatų patvarumą. Ji naudosis visomis Finansiniame reglamente numatytomis priemonėmis, kad supaprastintų galimybę pasinaudoti ES lėšomis, įskaitant paraiškų ir dotacijų valdymo procesus⁴⁶.

Mokymas, skirtas ne ES teisingumo srities specialistams

Europos teisėjų mokymas visų pirma skirtas ES teisingumo srities specialistams. Tačiau ilginiui bendradarbiavimas buvo pasiūlytas ES **šalims kandidatėms ir potencialioms kandidatėms** bei kitoms šalims, išreiškusioms susidomėjimą susipažinti su ES teismine kultūra⁴⁷, kad pagerintų savo teisingumo sistemų veikimą. Konkrečiai kalbant, šalyse kandidatėse ir potencialiose kandidatėse reikalingas mokymas apie teisinės valstybės principo *acquis*⁴⁸, nes jos turi teikti pirmenybę demokratijos, teisinės valstybės principo ir pagarbos pagrindinėms teisėms skatinimui, kad pasirengtų įstojimui į ES⁴⁹.

Komisija itin skatina **Vakarų Balkanų** regiono teisingumo srities specialistų dalyvavimą tarpvalstybiniame teisininkų mokyme. ES parama regione yra skirta užtikrinti suderinamumą ir tvarumą ir spręsti sunkumus remiantis pagrįstu mokymo poreikių vertinimu ir į problemą orientuotu (o ne paramos teikėjų skatinamu) požiūriu. Reikia toliau stiprinti struktūrinį Vakarų Balkanų šalių teisėjų mokymo paslaugų teikėjų bendradarbiavimą ir regiono, ir ES lygmeniu. Atitinkamais atvejais, vykdant tokį bendradarbiavimą, turėtų būti stiprinamas ETMT, kuris yra žinių centras ir kuris galėtų padėti stiprinti pajėgumus ir metodikos patobulimus, vaidmuo.

⁴⁵ Prie jų priskiriami Komisijos pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl „Europos socialinio fondo +“ (ESF+) (COM(2018) 382), Komisijos pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo sukuriamas Sąjungos švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto programa „Erasmus“ (COM(2018) 367), Komisijos pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Teisių ir vertybių programos (2021–2027 m.) (COM(2018) 383), Komisijos pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl aplinkos ir klimato politikos programos (LIFE) (COM(2018) 385), Komisijos pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl ES kovos su sukčiavimo programos (COM(2018) 386) ir Komisijos pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl pasirengimo narystei paramos priemonės (PNPP III) (COM(2018) 465).

⁴⁶ Žr. 4 išnašą (44 psl.).

⁴⁷ Bendras komunikatas *Europos kaimynystės politikos peržiūra* (JOIN(2015) 50 final); *Rytų partnerystės politika po 2020 m. Atsparumo stiprinimas. Visiems naudinga Rytų partnerystė* (JOIN(2020) 7 final).

⁴⁸ Komisijos komunikatas *Stojimo proceso stiprinimas. Įtikima ES perspektyva Vakarų Balkanų šalims* (COM(2020) 57 final).

⁴⁹ Tarybos išvados dėl plėtros, stabilizacijos ir asociacijos proceso (7002/20).

Galima ieškoti glaudesnės sąveikos su ES finansuojamomis teisėjų mokymo iniciatyvomis **kitose ne ES šalyse**, ypač Afrikoje ir Lotynų Amerikoje, prisidedant prie demokratijos, žmogaus teisių ir teisinės valstybės principo stiprinimo⁵⁰.

Tvarumas

Bus itin skatinama užtikrinti **mokymo modulių, paketų ir publikacijų**, pvz., naudojant ES lėšas⁵¹ kuriamų vadovų ir gairių, kuriuos bendrai naudoja nacionaliniai ir ES lygmens mokymo paslaugų teikėjai, sklaidą, įgyvendinimą, pakartotinį naudojimą ir pritaikymą prie nacionalinio konteksto, taip pat į daugiklius, pvz., mokytojus, nukreiptą mokymą.

Stebėseną

Komisija toliau **teiks ataskaitas** apie teisingumo srities specialistų mokymo apie ES teisę eigą. Kartu su suinteresuotaisiais subjektais ji svarstys, kaip pagerinti duomenų rinkimą ir analizę.

⁵⁰ *Visapusiškos strategijos su Afrika kūrimas* (JOIN(2020) 4 final); *Europos Sąjunga, Lotynų Amerika ir Karibai: bendros ateities kūrimo pastangos* (JOIN(2019) 6 final).

⁵¹ Pvz., teisėjams ir prokurorams skirtas mokymo apie teisinės valstybės principą vadovas (http://www.ejtn.eu/PageFiles/16144/2019-056-Training%20guide-v5_FINAL.pdf); *Teisinės valstybės principas Europoje – specialistų ir mokslininkų nuomonės* (http://www.ejtn.eu/PageFiles/16144/2019-056-RoL%20Manual-170x240-WEB_FINAL.pdf), *ES aplinkos teisės mokymo paketas* (https://ec.europa.eu/environment/legal/law/training_package.htm).

Rekomendacijos:

- **Visoms valstybėms narėms** – įkurti **nacionalinį ES teisės koordinatorių** teisėjams ir prokurorams **tinklą**; skatinti tokių tinklų tarpvalstybinį bendradarbiavimą;
- **kitų profesijų teisingumo srities specialistams** – sukurti panašias pareigas, kad būtų užtikrintas tarpusavio mokymasis darbo vietoje.

Suinteresuotųjų subjektų veiksmai:

- **ETMT** – teikti **kokybišką mokymą**, įskaitant e. mokymą, skirtą teisėjams ir prokurorams, atsižvelgti į teismo darbuotojų poreikius ir sustiprinti ES lygmens rezultatų didinamąjį poveikį gerinant jo narių teikiamą ES teisės mokymą;
- **ES lygmens tinklai, mokymo paslaugų teikėjai ir teisingumo srities specialistų organizacijos** – toliau skatinti, koordinuoti ir (arba) organizuoti **tarpvalstybinio mokymo veiklą**, įskaitant sąveikiąją internetinę veiklą, kartu didinant mokymo poveikį.

Komisijos veiksmai:

- remti **suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą**, kad būtų lengviau pasiekti šios strategijos tikslus;
- skirti ES finansinę paramą **aukštos kokybės projektams**, kuriais **tvariai** atsižvelgiama į konkrečius mokymo poreikius, taip pat per Teisingumo programą skirti paramą ETMT;
- bendradarbiaujant su suinteresuotaisiais subjektais sukurti geresnę **stebėsenos** sistemą.

8. IŠVADA

Šioje 2021–2024 m. Europos teisėjų mokymo strategijoje nustatyta plataus užmojo pagrindinių veiksmų, kuriais siekiama skatinti teisingą ir veiksmingą ES teisės taikymą, sistema. Ja siekiama sukurti bendrą Europos teisminę kultūrą, grindžiamą teisinės valstybės principu, pagrindinėmis teisėmis ir tarpusavio pasitikėjimu.

Siekdama užtikrinti sėkmingą strategijos įgyvendinimą Komisija visus suinteresuotuosius subjektus – teisingumo ministerijas, teisminių institucijų ir prokuratūrų tarybas, savireguliuojamų profesijų tarybas, Europos teisingumo srities specialistų asociacijas, nacionalinius ir ES lygmens mokymo paslaugas teikiančius subjektus, institucijas ir įstaigas – ragina įsipareigoti siekti jos kiekybinių ir kokybinių tikslų.

Komisija nuolat stebės strategijos įgyvendinimą ir bendradarbiaus su kitomis ES institucijomis, kad užtikrintų reikiamą politinę paramą tikslams įgyvendinti.